

องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา
Administrative elements that affect the happiness of teachers' work
Office of Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province

บำเพ็ญ ไทยสะเทือน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครูสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา 2) เปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา และ 3) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างคือ ครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 242 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็นแบบสอบถามองค์ประกอบการบริหาร จำนวน 28 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .41 - .81 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 แบบสอบถามความสุขในการทำงานของครู จำนวน 36 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .54 - .93 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมขององค์ประกอบการบริหารและความสุขในการทำงานของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test F-test ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านโครงสร้าง ด้านกลยุทธ์ ด้านค่านิยมร่วม ด้านทักษะ ด้านบุคลากร ด้านระบบ และด้านรูปแบบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านครอบครัวดี และโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านจิตวิญญาณดี ด้านน้ำใจดี ด้านใฝ่รู้ดี ด้านสังคมดี ด้านการงานดี ด้านการเงินดี ด้านสุขภาพดี และด้านผ่อนคลายดี 2) การเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามข้อมูลเบื้องต้น พบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อายุที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านผ่อนคลายดี สถานภาพการสมรสที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านใฝ่รู้ดี ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้าน

น้ำใจดี และด้านใฝ่รู้ดี ตำแหน่งที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ทำงานต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านน้ำใจดี ด้านจิตวิญญาณดี และด้านใฝ่รู้ดี ประสบการณ์ทำงานต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสังคม และการงานดี และสถานที่ทำงานที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานครูไม่แตกต่างกัน 3) องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา องค์ประกอบการบริหารกับความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา เรียงตามลำดับประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารด้านทักษะ ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้าง และด้านรูปแบบการบริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .78 สามารถร่วมกันพยากรณ์องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ได้ร้อยละ .61 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และได้สมการในการพยากรณ์หรือ อสมการถดถอย ดังนี้

สมการพยากรณ์ถดถอย ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = a_1 + b_6X_{s6} + b_1X_{s1} + b_2X_{s2} + b_4X_{s4} + .93 + .16X_{s6} + .29X_{s1} + .19X_{s2} + .15X_{s4}$$

สมการพยากรณ์ถดถอย ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = \beta_1Z_{s1} + \beta_2Z_{s2} + \beta_3Z_{s3} + \beta_4Z_{s4} = .21Z_{s1} + .29Z_{s2} + .20Z_{s3} + .20Z_{s4}$$

คำสำคัญ : องค์ประกอบการบริหาร ความสุขในการทำงาน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the administrative components. and happiness in the work of teachers Office of the Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province 2) Comparison of teacher happiness Office of the Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province and 3) to study the administrative elements that affect the happiness of teachers Office of Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province. The samples were teachers from the Office of Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province. By stratified random Sampling 242 people part 1: Preliminary information of respondents. part 2: Questionnaire about opinions about administrative elements and happiness in the work of teachers Office of Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province Is a rating scale with 5 levels, divided into 28 administrative components questionnaires have the power classification between .41 - .81 and have the confidence equal to .96 The 36 questionnaire for happiness in working with teachers has a power rating of .54 - .93 and a confidence value of .97. The reliability of the whole questionnaire was .98. and part 3: Additional recommendations of administrative elements and happiness in the work of teachers. The statistics used for data analysis were the mean, standard

deviation and the standard deviation T-test, F-test, Pearson's product moment correlation coefficient and analysis Multiple regression.

The results of the research revealed that 1) Administrative components In general, it is at the high level in all aspects, namely structure, strategy, shared values, skills, staff, systems, and styles. and happiness in the work of teachers Office of Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province The overall picture is at the highest level, which is the good family. And in the overall, it was at a high level, namely happy soul, happy heart, happy brain, happy society, happy work-like, happy money, happy body and happy relaxed. 2) Comparison of teacher happiness at work Office of Non-Formal and Informal Education Nakhon Ratchasima Province classified by preliminary data, it was found that different genders had an effect on the happiness of teachers' work. The overall picture is no different. Different age affects the happiness in teachers' work with statistical significance at the level of .05 in terms of happy relax. The different marital status affected the happiness of teachers' work with statistical significance at the level of 0.05 in the pursuit of happy brain. Different educational levels affect teachers' work happiness at statistical significance at the level of .05 in happy heart. And the field of happy brain Different positions affect the happiness of teachers' work are not different. Different work experiences affect work happiness at statistical significance of .01. In happy heart happy soul and the field of happy brain. Different work experiences affect work happiness differently at the statistical significance level of 0.05. Regarding happy society and happy work-like conditions and different workplaces, the happiness of teachers' work was not different. The administrative factors and the happiness of teachers' work were positively correlated at a high level in all aspects with statistical significance at the level of .01. Forecasting equations, administrative components that affect teachers' work happiness Office of Non-Formal and Informal Education, Nakhon Ratchasima Province In order of consist administrative components in skills, strategic, structural and in the style with the multiple correlation coefficient equal to .78, able to predict the administrative components that affect the happiness of teachers at .61 percent with statistical significance at the level of .01 and the prediction equation or equation Regression as follows

Regression prediction equation in raw score

$$\hat{Y} = a_1 + b_6X_{s6} + b_1X_{s1} + b_2X_{s2} + b_4X_{s4} +$$

$$= .93 + .16X_{s6} + .29X_{s1} + .19X_{s2} + .15X_{s4}$$

Regression prediction equation in standard score

$$\hat{Z} = \beta_1Z_{s1} + \beta_2Z_{s2} + \beta_3Z_{s3} + \beta_4Z_{s4}$$

$$= .21Z_{s1} + .29Z_{s2} + .20Z_{s3} + .20Z_{s4}$$

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการบริหารและการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีอาชีพ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความสามารถและวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษา ด้วยรูปแบบการบริหารที่ดี สอดคล้องกับสถานการณ์ ต่าง ๆ องค์ประกอบการบริหารที่จะช่วยให้สถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาในด้านต่าง ๆ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การบริหารมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของสถานศึกษาหรืออาจกล่าวได้ว่า สถานศึกษามีคุณภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ร่วมกับกระแส การสร้างการทำงานอย่างมีความสุข สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากรรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน ทำงานแล้วรู้สึกมีความสุข รู้สึกถึงความมั่นคงในงาน การเจริญเติบโตก้าวหน้า กระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย สนุกกับงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสุขในการทำงาน ลดความเครียดและความขัดแย้งภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาเพื่อบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบเป็นภารกิจหลัก และภารกิจอื่น ๆ ในการร่วมกับชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบจัดกิจกรรม นอกจากนั้นยังได้ทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดกิจกรรมและโครงการพิเศษต่าง ๆ เช่น โครงการสำรวจประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โครงการดิจิทัลชุมชน โครงการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น ทำให้ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบงานในปริมาณที่มากขึ้นส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษารูปแบบองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารูปแบบองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานเพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย ด้านองค์ประกอบการบริหาร ศึกษาจากทฤษฎีของแมคคินซี

(McKinsey) ประกอบด้วย กลยุทธ์ (Strategy) โครงสร้าง (Structure) ระบบ (System) รูปแบบการบริหาร (Style) บุคลากร (Staff) ทักษะ (Skill) และค่านิยมร่วม (Share Value) และด้านความสุขในการทำงาน ศึกษาจากองค์ประกอบของ HAPPINOMETER ซึ่งมีองค์ประกอบของความสุข 9 ด้าน ประกอบด้วย สุขภาพดี (Happy Body) ผ่อนคลายดี (Happy Relax) น้ำใจดี (Happy Heart) จิตวิญญาณดี (Happy Soul) ครอบครัวดี (Happy Family) สังคมดี (Happy Society) ใฝ่รู้ดี (Happy Brain) การเงินดี (Happy Money) และการงานดี (Happy work-like)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 610 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล ครู ศรช. ครูผู้สอนคนพิการและครูผู้สอนเด็กด้อยโอกาส กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตร Taro Yamane (พิสนุ พงศ์ศรี, 2552 : 23) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 242 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และสถานที่ทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และใช้สถิติเชิงพรรณนา
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามข้อมูลเบื้องต้น โดยการหาค่าความแตกต่างทางสถิติโดยใช้ t-test และ F-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Tukey HSD
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารกับความสุขในการทำงานของครู
5. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน
6. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารและความสุขในการทำงานของครู โดยสรุปเชิงพรรณนาแยกรายด้าน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษารายองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี สถานภาพการสมรส สมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่ง ครู กศน.ตำบล ประสบการณ์

ทำงาน 5–10 ปี และสถานที่ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มลำตะคอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบการบริหาร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านโครงสร้าง คือ โครงสร้างการบริหารกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน ด้านกลยุทธ์ คือ สถานศึกษากำหนดแนวทางการดำเนินงานการกำหนดวิธีเรียนที่หลากหลาย เรียนได้ทุกที่ ด้านค่านิยมร่วม คือ ผู้บริหารพัฒนา

ให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านทักษะ คือ ครูได้รับการพัฒนาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้านบุคลากร คือ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการทำงานของครู ด้านระบบ คือ สถานศึกษาใช้โปรแกรม DMIS เป็นฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านรูปแบบการบริหาร คือ ผู้บริหารเน้นความสัมพันธ์และมุ่งสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทีม

1.2 ผลการวิเคราะห์ความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความสุขเมื่ออยู่กับครอบครัว และโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านจิตวิญญาณดี คือ ท่านตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณเสมอ

ด้านน้ำใจดี คือ ท่านมีความยินดีที่เห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ ด้านใฝ่รู้ดี คือ ท่านสนใจที่จะพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต ด้านสังคมดี คือ ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคมเสมอ ด้านงานดี คือ ท่านรู้สึกมีความสุขกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ด้านการเงินดี คือ ท่านผ่อนชำระหนี้ตามกำหนดเวลาได้ทุกครั้ง ด้านสุขภาพดี คือ ท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และสุขภาพจิตดี ด้านผ่อนคลายเป็นดี คือ ท่านสามารถทนแรงกดดันที่เกิดจากการทำงานได้

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า เพศที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันโดยภาพรวมด้านสุขภาพดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและสุขภาพจิตดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูมีความพึงพอใจต่อสุขภาพร่างกายของตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 อายุ พบว่า อายุที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านผ่อนคลายเป็นดี คือ ครูที่มีอายุ 31–40 ปี เห็นว่าส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูมากกว่าครูที่มีอายุ 51–60 ปี

2.3 สถานภาพการสมรส พบว่า สถานภาพการสมรสที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการใฝ่รู้ดี คือ ครูที่มีสถานภาพการสมรส สมรสและแยกกันอยู่ เห็นว่าส่งผลต่อความสุขในการทำงานมากกว่าครูที่มีสถานภาพการสมรส หย่า

2.4 ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านน้ำใจดี และด้านใฝ่รู้ดี คือ ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เห็นว่าส่งผลต่อความสุขในการทำงานน้อยกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท

2.5 ตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูไม่แตกต่างกัน

2.6 ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ประสบการณ์ทำงานต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านน้ำใจดี ด้านจิตวิญญาณดี และด้านใฝ่รู้ดี ประสบการณ์ทำงานต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสังคมดี และการงานดี

2.7 สถานที่ทำงาน พบว่า สถานที่ทำงานที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานครูไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา องค์ประกอบการบริหารกับความสุขในการทำงาน ของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์เพื่อหาตัว พยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่า องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ ได้แก่ องค์ประกอบการบริหารด้านทักษะ ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้าง และด้านรูปแบบการบริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.78 สามารถร่วมกันพยากรณ์องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน ของครู ได้ร้อยละ 0.61 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และได้สมการในการพยากรณ์หรือสมการถดถอย ดังนี้

สมการพยากรณ์ถดถอย ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = a_1 + b_6X_{s6} + b_1X_{s1} + b_2X_{s2} + b_4X_{s4} + \\ = 0.93 + 0.16X_{s6} + 0.29X_{s1} + 0.19X_{s2} + 0.15X_{s4}$$

สมการพยากรณ์ถดถอย ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = \beta_1Z_{s1} + \beta_2Z_{s2} + \beta_3Z_{s3} + \beta_4Z_{s4} \\ = 0.21Z_{s1} + 0.29Z_{s2} + 0.20Z_{s3} + 0.20Z_{s4}$$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหาร และความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแต่ละด้านดังนี้ ด้านโครงสร้าง คือ โครงสร้างการบริหารกำหนด บทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน ด้านกลยุทธ์ คือ สถานศึกษากำหนดแนวทางการดำเนินงานการกำหนดวิธีเรียนที่ หลากหลาย เรียนได้ทุกที่ ด้านค่านิยมร่วม คือ ผู้บริหารพัฒนาให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านทักษะ คือ ครูได้รับการ พัฒนาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้านบุคลากร คือ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการทำงานของครู ด้านระบบ คือ สถานศึกษาใช้โปรแกรม DMIS เป็นฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านรูปแบบการบริหาร คือ ผู้บริหารเน้นความสัมพันธ์และมุ่งสร้างความเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกันในทีม ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพี เทศสมบุญ และคณะ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหาร สถานศึกษาเพื่อฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมตามวิถีพุทธ กรณีศึกษาโรงเรียนตะวันชัยวิทยา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันออกชัยวิทยา พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสรุปแนวทางได้ ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร ต้องให้ความสำคัญต่อการคัดกรองบุคลากร และการพัฒนามาตรฐานศีลธรรมและวิชาชีพ สร้างทัศนคติที่ดีในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลิกภาพที่เป็นต้นแบบ 2) ด้านทักษะ บุคลากรควรฝึกทักษะด้านจิตวิทยา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ 3) ด้านกลยุทธ์ ควรสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนศีลธรรมทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวพุทธ 4) ด้านระบบ ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานความดีสากล และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับด้วยความศรัทธา 5) ด้านรูปแบบ ต้องสร้างแบบแผนพฤติกรรมองค์ที่เน้นความเอาใจใส่ในการปลูกฝังความดีสากลจนเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน 6) ด้านค่านิยมร่วม ควรกำหนดมาตรฐานความดีสากล สร้างแรงบันดาลใจและความร่วมมือในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 7) ด้านโครงสร้าง ควรเพิ่มหน่วยงานรองรับการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต และมาตรฐานศีลธรรม และเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา และจากผลการวิเคราะห์ความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านครอบครัว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความสุขเมื่ออยู่กับครอบครัว และโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านจิตวิญญาณดี คือ ท่านตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณเสมอ ด้านน้ำใจดี คือ ท่านมีความยินดีที่เห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ ด้านใฝ่รู้ดี คือ ท่านสนใจที่จะพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต ด้านสังคมดี คือ ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคมเสมอ ด้านงานดี คือ ท่านรู้สึกมีความสุขกับงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านการเงินดี คือ ท่านผ่อนชำระหนี้ตามกำหนดเวลาได้ทุกครั้ง ด้านสุขภาพดี คือ ท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และสุขภาพจิตดี ด้านผ่อนคลายดี คือ ท่านสามารถทนแรงกดดันที่เกิดจากการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนกร จันทรสี และคณะ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ระดับความสุขในการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ชวนชม ชินะตัวกู และคณะ (2560) ได้ศึกษาความสุขในการทำงานของบุคลากรการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านอารมณ์ทางบวกอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้าน ความพึงพอใจในงาน ด้านความพึงพอใจในชีวิตและด้านอารมณ์ทางลบในระดับต่ำ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ และยุพาวรรณ ทองตะนูนาม และคณะ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยพัฒนาองค์กรแห่งความสุข (ภาครัฐ) : การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า องค์กรแห่งความสุขในบริบทขององค์กรภาครัฐจะมีลักษณะเป็นองค์กรที่บุคลากรหรือพนักงานในองค์กรมีความพึงพอใจต่อการทำงานในองค์กร มีจิตวิญญาณในการทำงานขององค์กร และองค์กรมีสมรรถนะองค์กรที่ดี

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามข้อมูลเบื้องต้นจำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมเพศที่ต่างกันมีความสุขในการทำงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เมธา ผังลักษณ์ (2559 : 50-51) ซึ่งได้ศึกษาความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพดี ความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ครูมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและสุขภาพจิตดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูมีความพึงพอใจต่อสุขภาพร่างกายของตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุ พบว่า ด้านผ่อนคลายดี ความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ครูที่มีอายุ 31-40 ปี เห็นว่ามีความสุขในการทำงานมากกว่าครูที่มีอายุ 51-60 ปี จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า ด้านการใฝ่รู้ดี ความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 คือ ครูที่มีสถานภาพการสมรส สมรสและแยกกันอยู่ เห็นว่ามีความสุขในการทำงานมากกว่าครูที่มีสถานภาพการสมรส หย่า จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ด้านน้ำใจดี และด้านใฝ่รู้ดี ความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เห็นว่ามีความสุขในการทำงานน้อยกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน ความสุขในการทำงานของครู ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ด้านน้ำใจดี ด้านจิตวิญญาณดี และด้านใฝ่รู้ดี ความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสังคมดี และการงานดี ความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จำแนกตามสถานที่ทำงาน พบว่า สถานที่ทำงานที่แตกต่างกัน ความสุขในการทำงานของครูไม่ต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ด้วยสมการพหุคูณ พบว่า มีองค์ประกอบการบริหาร 4 ด้านที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ได้เป็นอย่างดี คือ องค์ประกอบการบริหารด้านทักษะ ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้าง และด้านรูปแบบการบริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.78 สามารถร่วมกันพยากรณ์องค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ได้ร้อยละ 0.61 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 น่าจะเป็นเพราะ องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน เป็นแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดโดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรรณิการ์ สิทธิชัย และคณะ (2561) ได้ศึกษาการจัดการองค์กรตามแนวคิด 7s ของ McKinsey ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รับรางวัลองค์กรนวัตกรรมยอดเยี่ยม ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาการจัดการองค์กรตามแนวคิด 7s ของ McKinsey แต่ละปัจจัยแล้วพบว่า บริษัทเอกชนมีการจัดการ มีการดำเนินการ รวมทั้งมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมครบทุกปัจจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ควรพัฒนาองค์ประกอบการบริหารด้านรูปแบบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากมีค่าเฉลี่ย 4.17 ซึ่งน้อยที่สุดจากทุกองค์ประกอบการบริหาร หากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการสร้างขวัญ และกำลังใจในการทำงานแก่ครู สร้างความสัมพันธ์อันดี โดยใช้กฎเกณฑ์สร้างสรรค้งาน เป็นต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และเน้นความสัมพันธ์และมุ่งสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทีม ก็จะสร้างความสุขในการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างความสุขในการทำงานให้กับครูและบุคลากร ด้านผ่อนคลายดี เนื่องจากมีค่าเฉลี่ย 3.99 ซึ่งน้อยที่สุดจากทุกด้านของความสุขในการทำงานของครู ควรให้ครูได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนอย่างสม่ำเสมอ มีวันหยุดพักผ่อนที่เพียงพอ และมีเวลาพักผ่อนในแต่ละวัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูในสังกัดอื่น ๆ หรือเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของหน่วยงานที่แตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบการบริหารที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ หรือเอกชน

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบองค์กรแห่งความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สิทธิชัย และคณะ. (2561). “การจัดการองค์การตามแนวคิด 7s ของ McKinsey ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษาขององค์กรที่ได้รางวัลองค์กรนวัตกรรมยอดเยี่ยม”. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 11 (3) : 1419.
- ชวนชม ชินะตั้งกูร. (2560). “ความสุขในการทำงานของบุคลากรการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 9 (2): 26.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- พิกุล พุ่มช้าง. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา : การวิเคราะห์ที่โมเดลเปรียบเทียบการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิสนะ ฟองศรี. (2552). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- เมธาวร ผังลักษณ์. (2559). ความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุพาวรรณ ทองตะนุณม และคณะ. (2560). “ปัจจัยพัฒนาองค์กรแห่งความสุข (ภาครัฐ): การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ”. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ปีที่ 9 (1): 52.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทิพย์วิสุทธ์.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ. (2555). คู่มือการวัดความสุขด้วยตนเอง HAPPYINOMETER. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. พิษณุโลก: พิษณุโลกดอทคอม.
- สมล ชุมทอง. (2558). “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเพื่อเป็นสถานศึกษาในการขอรับรางวัลพระราชทาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระดับกลุ่มจังหวัดที่ 3”. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 9 (2): 207-208.
- สุรพี เทศสมบุรณ์. (2561) “แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหารสถานศึกษาเพื่อฟื้นฟูศิลปกรรมตามวิถีพุทธ กรณีศึกษาโรงเรียนตะวันชัยวิทยา”. วารสารราชพฤกษ์ ปีที่ 16 (1): 88-89.
- สุวิชา ศรีมงคล. (2557). การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์เรื่องเซลล์และองค์ประกอบของเซลล์ด้วยสถานการณ์จำลอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารวิชาการ = Academic affairs administration. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บุ๊คพอยท์.
- เสาวนารณ เล็กเลอลินธุ์. (2560). การบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลาง. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- Burniske, R.W. (2017). *Literacy in the digital age*. (2nd ed). Thousand Oak, CA: Corwin Pr.
- Campbell, B.J. (1979). *Understanding Information System Foundation for Control*. New Delhi: Prentice Hall of India.

- Good, C.V. (1973). Dictionary of Education. 3 rd ed. New York: McGraw Hill.
- Hinkle, D.E, William, W. and Stephen G.J. (1998). Applied Statistics for the Behavior Sciences. 4th ed.
 New York : Houghton Mifflin.
- Kjerulf, A. (2007). Praise for Happy Hour is 9 to 5. Petersburg: Alexander.
- Layard, R., (2005). Happiness: Lessons from a new science, Couns. Psychot. Res. 6: 302-303.
- Martin, S., (2000). Positive psychology: An introduction, Amer Psychol. 55: 5-14.
- Martin, A. (2008). Digital literacy and the “Digital society”. (p.151-175). In Lankshear, C., & Knobel, M.
 (Eds.) *Digital literacy: Concepts, policies and practices*. New York: Lang Pub.
- Manion, J. (2003). Joy at work: creating a positive work place, Journal of Nursing Administration,
 33(5): 652-655 .
- Warr, P. (2007). Searching for Happiness at Work. The Psychologist. 20(12) p. 726-729.